

obrazovanje („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 12/12 i 14/13) i Pedagoških standarda i normativa za srednje obrazovanje („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 14/04, 12/08, 12/10, 8/11 i 17/14), ministar Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta donosi

PRAVILNIK

o odgoju i obrazovanju, praćenju i ocjenjivanju djece sa teškoćama u razvoju u Unsko-sanskom kantonu

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Pravilnika)

Ovim Pravilnikom uređuju se oblici uključivanja djece s teškoćama u razvoju u predškolske ustanove, osnovne i srednje škole Unsko-sanskog kantona (u daljnjem tekstu: škola), kriteriji prema kojima se utvrđuje način osnivanja odgojno-obrazovnih grupa i razreda u koje su uključena djeca sa teškoćama u razvoju i njihovo praćenje i ocjenjivanje i način angažiranja pomoćnika u nastavi/asistenta.

Član 2.

(Načela prihvatanja različitosti)

- (1) Odgoj i obrazovanje djece s teškoćama u razvoju zasniva se na načelima prihvatanja različitosti, prihvatanja različitih osobina razvoja djeteta, osiguravanja uvjeta i pomoći za ostvarivanje maksimalnoga razvoja potencijala svakoga pojedinog djeteta, izjednačavanja mogućnosti za postizanje najvećega mogućeg stepena obrazovanja, te osiguravanja odgoja i obrazovanja djeteta što bliže njegovom mjestu stanovanja.
- (2) Svi učesnici odgojno-obrazovnoga procesa i pružatelji profesionalne podrške obavezni su u radu i u korištenju dobivenih podataka i rezultata poštovati stručne i etičke norme, te osigurati tajnost prikupljenih podataka radi zaštite prava i interesa djece.

Član 3.

(Obrazovanje djece s teškoćama u razvoju u redovnoj nastavi)

- (1) U svako odjeljenje može se uključiti dijete sa teškoćama u razvoju u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima za predškolski odgoj i obrazovanje, Pedagoškim standardima i normativima za osnovno obrazovanje i Pedagoškim standardima i normativima za srednje obrazovanje.
- (2) Obrazovanje djece sa teškoćama u razvoju provodi se u školi prema organizacijskim oblicima koji osiguravaju njihovo uključivanje.
- (3) Uključivanje iz stava (1) ovog člana će se realizirati u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima za osnovno obrazovanje i Pedagoškim standardima i normativima za srednje obrazovanje.
- (4) Odredbe pedagoških standarda i normativa iz stava (3) ovog člana primjenjuju se za onu djecu sa teškoćama u razvoju u školi za koje nije angažiran pomoćnik u nastavi/asistent.
- (5) Djetetu koji je pacijent u bolnici i iz tog razloga ne može pohađati nastavu, obrazovanje će biti pruženo u bolnici.
- (6) Djetetu koje ne može pohađati nastavu zbog teškog oboljenja ili bolesti, usluge obrazovanja pružat će škola koja je najbliža njegovom mjestu stanovanja.
- (7) Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta (u daljem tekstu: Ministarstvo) osigurat će druge oblike uključivanja za djecu sa teškoćama u razvoju koja se u datim uvjetima ne mogu uključiti u redovnu nastavu.

Član 4.

(Vrsta teškoća i orijentacijska lista)

- (1) Dijete sa teškoćama u razvoju uključuje se obrazovni proces na osnovu utvrđene vrste teškoća, a prilagođen program obrazovanja i primjeren oblik pomoći, utvrđuje Stručna kantonalna prvostepena komisijao otkrivanju, ocjenjivanju sposobnosti, razvrstavanju i evidenciji djece i mladih s posebnim

potrebama, iz resora Ministarstva zdravstva i socijalne politike, nadležna za utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta.

- (2) Na osnovu vrsta teškoća, Ministarstvo utvrđuje Orijentacijsku lista vrsta teškoća (Prilog 1.) koja je sastavni je dio ovog Pravilnika, a koja uvažava odredbe Pravilnika o otkrivanju, ocjenjivanju sposobnosti, razvrstavanju i evidenciji djece i mladih s posebnim potrebama („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 5/05), a svrha joj je definirati orijentacijske grupe i podgrupe teškoća u svrhu definiranja programske i profesionalne pomoći primjerene potrebama djece u obrazovnom sistemu.

II. UKLJUČIVANJE DJECE S TEŠKOĆAMA U ŠKOLU

Član 5.

(Stručni tim)

- (1) Djeca sa teškoćama u razvoju se uključuju u redovna odjeljenja na osnovu preporuke stručnog tima.
- (2) Stručni tim škole iz člana odlukom imenuje direktor škole na prijedlog nastavničkog vijeća prije početka nastavne godine, na period od jedne školske godine.
- (3) Stručni tim u školi čine:
 - a) pedagog/psiholog
 - b) pedagog
 - c) psiholog
 - d) defektolog bilo kojeg usmjerenja/ edukator-rehabilitator
 - e) logoped
 - f) nastavnik
- (4) Roditelj prisustvuje radu stručnog tima.
- (5) Stručni timovi se imenuju od već postojećih uposlenika škole koji imaju stručno znanje o uključanju djece sa teškoćama u razvoju.
- (6) Zadaci stručnog tima su:
 - a) analiza dokumentacije učenika
 - b) određivanje defektološkog, logopedskog pedagoškog i edukativnog statusa nakon završene opservacije

- c) izrada individualnog nastavnog plana i programa u suradnji sa nastavnikom
- d) praćenje metodičko-didaktičke realizacije
- e) provođenje logopedskog i defektološkog tretmana
- f) suradnja sa nastavnicima i roditeljima
- g) evaluacija individualnog prilagođenog plana i programa
- h) zajedno sa mobilnim timom iz člana (9) ovog člana daje mišljenje o potrebi angažiranja pomoćnika u nastavi/asistenta za svako dijete posebno
- i) na kraju školske godine izrađuje mišljenje o statusu i progresu zajedno sa razrednim nastavnikom, za svakog učenika sa teškoćama posebno, čiji obrazac je sastavni dio ovog Pravilnika.

- (7) Dijete sa teškoćama u razvoju savladava redovne nastavne planove i programe ili planove i programe prilagođene individualnim potrebama djeteta, individualiziranim postupcima i posebnom dodatnom pomoći koju pruža stručni tim.

Član 6.

(Postupak rada Stručnog tima škole pri upisu djeteta)

- (1) Stručni tim pri upisu djeteta:
 - a) analizira zaključke opservacije i testiranja djetetovih sposobnosti kao i informacije dobijene od roditelja/srodnika/staratelja
 - b) analizira raspoloživu medicinsku i drugu stručnu relevantnu dokumentaciju
- (2) Na osnovu analiza iz stava (2) ovog člana, na početku školske godine, uz dodatnu opservaciju u periodu od maksimalno tri mjeseca, Stručni tim škole u suradnji sa Mobilnim timom, donosi pismeno mišljenje o učenikovom psiho-fizičkom statusu, koje obavezno sadrži zaključak o tome da li treba

angažirati pomoćnika u odgojno-obrazovnom procesu/asistenta.

- (3) Do konačnog formiranja mobilnih timova stručni tim će donijeti pismeno mišljenje o učenikovom psiho-fizičkom statusu i potrebi angažiranja pomoćnika u odgojno-obrazovnom procesu/asistenta.

Član 7.

(Obaveza Stručnog tima u donošenju individualnog programa)

- (1) Stručni tim izrađuje prilagođeni individualni program: za svakog učenika posebno, za svaki predmet za svakog učenika posebno i za vannastavne aktivnosti za svakog učenika posebno.
- (2) Stručni tim izrađuje Program iz stava(1) ovog člana na početku školske godine i dostavlja ga odjeljenskom vijeću na mišljenje i usvajanje.
- (3) U toku školske godine Program iz stava(1) ovog člana može se korigirati na prijedlog bilo kojeg člana Stručnog tima za neposrednu podršku učenicima.

Član 8.

(Sedmično opterećenje članova Stručnog tima)

- (1) Članovi Stručnog tima koji su zaposlenici škole nemaju posebnu naknadu za svoj rad, ali imaju pravo na umanjenje broja sati ostalih poslova u skladu sa Pedagoškim standardima za osnovno obrazovanje i Pedagoškim standardima i normativima za srednje obrazovanje, koje odredi direktor na prijedlog člana Stručnog tima .
- (2) Sedmični broj sati zaposlenika škole za rad u Stručnom timu je 2 sata.

Član 9.

(Mobilni stručni tim)

- (1) Mobilni stručni tim je mobilna multidisciplinarna služba pomoći školama u radu s učenicima s teškoćama u razvoju, čiji program rada odobrava

Ministarstvo.

- (2) Mobilni stručni tim:
- pruža stručnu, savjetodavnu i edukativnu pomoć nastavnicima i stručnim saradnicima, pomoćnicima u nastavi/asistentima i stručnim komunikacijskim posrednicima
 - pruža supervizijsku pomoć stručnim suradnicima škole
 - pruža stručnu pomoć u provođenju privremenih oblika nastave
 - po potrebi savjetodavno sudjeluje u planiranju i izradi prilagođenog programa osnovnog ili srednjeg obrazovanja i prati učinke realizacije
 - predlaže školi potrebne promjene u radu s učenicima
- (3) Voditelje i članove mobilnog stručnog tima imenuje na četiri godine Ministarstvo.
- (4) Zadatak voditelja mobilnog stručnog tima je voditi evidenciju o radu tima, koordinirati rad članova te o radu tima izvještavati Ministarstvo.
- (5) Zahtjev za uključivanjem mobilnog stručnog tima u rad škole podnosi škola Ministarstvu.
- (6) Mobilni tim imenuje ministar rješenjem.
- (7) Mobilni tim ima 5 članova :
- edukator-rehabilitator
 - logoped-suroaudiolog
 - psiholog
 - socijalni radnik
 - nastavnik
 - stručnjaci drugog profila po potrebi
- (8) Radom mobilnih timova koordinira savjetnik za inkluzivno obrazovanje Ministarstva.
- (9) Smjernice za rad Mobilnih stručnih timova donosi ministar Ministarstva.
- (10) Do konačnog formiranja mobilnih timova, stručni tim škole će izrađivati preporuku za uključivanje djece s teškoćama u redovna odjeljenja.

Član 10.

(Ostali stručni organi škole koji učestvuju u procjeni sposobnosti učenika)

- (1) U procjeni sposobnosti učenika

učestvuje odjeljenjsko vijeće, tako što razmatra predložena mišljenja Stručnog tima i Mobilnog tima i donosi odluku o njegovoj realizaciji.

- (2) Odjeljenjsko vijeće je obavezno pratiti realizaciju odgojno-obrazovnog procesa za učenike sa teškoćama u razvoju, na taj način da razrednik jednom mjesečno prezentira njegovu realizaciju.
- (3) Razrednik učenika sa teškoćama u razvoju obavezan je pismeno izvijestiti roditelja/staratelja učenika o realizaciji odgojno-obrazovnog procesa.

Član 11.

(Postupak za osnivanje posebnih odjeljenja i posebnih odgojno-obrazovnih grupa)

- (1) Posebna odjeljenja i posebne odgojno-obrazovne grupe mogu se osnovati uz prethodnu suglasnost Ministarstva.
- (2) Uz zahtjev za osnivanjem posebnih odjeljenja ili posebnih odgojno-obrazovnih grupa, škola je obavezna priložiti:
 - a) mišljenje Stručnog tima iz člana 5.ovog Pravilnika i nastavničkog vijeća škole o potrebi osnivanja razreda ili grupe odnosno programa školovanja učenika s teškoćama u razvoju u toj školi
 - b) očitovanje škole o prostornim i kadrovskim uvjetima za provođenje programa
 - c) rješenja o prilagođenom programu obrazovanja za učenike koji bi polazili to odjeljenje ili grupu.
- (3) Kada na određenome upisnom području postoji od 3 do 5 učenika kojima je kao prilagođen oblik obrazovanja utvrđeno školovanje u posebnom odjeljenju, u kojem se provode redovni programi uz individualizirane postupke i/ili redovni programi uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke, uz prethodnu suglasnost Ministarstva, posebnaodjeljenja mogu biti osnovana kao kombiniranoodjeljenje od I. do V. razreda ili od VI. do IX. razreda osnovne

škole i od I do završnog razreda srednje škole.

- (4) Posebna odjeljenja, u kojima se provode posebni programi uz individualizirane postupke, uz prethodnu suglasnost Ministarstva, mogu biti organizirani kao kombinirana odjeljenja od I. do V. razreda ili od VI. do IX. razreda osnovne škole i od I. do završnog razreda srednje škole.
- (5) Iznimno od stava (4) ovog člana, uz prethodnu suglasnost Ministarstva, posebnaodjeljenja, u kojima se provode posebni programi uz individualizirane postupke, mogu biti osnovani kao kombiniranoodjeljenje od I. do IX. razreda osnovne škole i od I do IV razreda srednje škole.
- (6) Uz prethodnu suglasnost Ministarstva, posebne odgojno-obrazovne, u kojima se provode posebni programi za sticanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke, kao i posebne odgojno-obrazovne grupe, u kojima se provodi program produženoga stručnog postupka, mogu biti osnovane kao kombinirane grupe.

Član 12.

(Prilagođeni nastavni planovi i programi)

Dijete sa teškoćama u razvoju savladava redovne i prilagođene nastavne programe individualiziranim postupcima i posebnom dodatnom pomoći defektologa odgovarajuće specijalnosti i pomoćnika u nastavi/asistenta za djecu sa težim razvojnim teškoćama.

Član 13.

(Prilagođeni nastavni plan i program i posebna dodatna pomoć)

- (1) Prilagođeni program iz člana 9. ovog Pravilnika je program primjeren osnovnim karakteristikama teškoće u djeteta, a u pravilu pretpostavlja smanjivanje intenziteta i ekstenzitetapri izboru nastavnih sadržaja obogaćenih specifičnim metodama, sredstvima i

pomagalima.

- (2) Obrazac Individualnog prilagođenog programa za program iz stava (1) ovog člana je sastavni dio ovog Pravilnika.
- (3) Posebna dodatna pomoć iz člana 9. ovog Pravilnika ostvaruje se u posebno opremljenom prostoru škole s defektologom/edukatorom-rehabilitatorom odgovarajuće specijalnosti i trajnim i povremenim uključivanjem u rehabilitacijske programe specijaliziranih organizacija.

Član 14.

(Produženi stručni postupak)

- (1) Za učenike sa senzoričkim i motoričkim oštećenjima (vida i sluha), te tjelesnim oštećenjima sa cerebralnom paralizom, koji su uključeni na način iz člana 9. ovog Pravilnika, organizira se produženi stručni postupak, ovisno ostepenu oštećenja djeteta.
- (2) Produženi stručni postupak organizira se u posebnim odgojno-obrazovnim grupama nakon redovne nastave, a ostvaruju ga defektolozi odgovarajuće specijalnosti.
- (3) Program produženog stručnog postupka sastavni je dio prilagođenog programa i posebnog
- (4) programa prema vrsti i stepenu teškoća u razvoju.

Član 15.

(Djelimično uključenje u posebnim odgojno-obrazovnim grupama)

- (1) Za djecu na stepenu lakše mentalne retardacije organizira se i djelimično uključenje u posebnim odgojno-obrazovnim grupama.
- (2) U posebnoj odgojno-obrazovnoj grupi djeca iz stava (1) ovog člana savladavaju dijelove nastavnog programa, a preostali program u matičnom odjeljenju.
- (3) Dijelove nastavnog programa koje djeca iz stava (1) ovog člana ne mogu savladati, savladavaju prema prilagođenim nastavnim planovima i programima za

djecu s lakom mentalnom retardacijom, a preostali program u matičnom razredu na osnovu prilagođenog nastavnog plana i programa.

Član 16.

(Rad u odgojno-obrazovnim grupama)

- (1) Rad u odgojno-obrazovnim grupama iz člana 9. ovog Pravilnika realizira se u specijaliziranoj učionici s primjerenom opremom prema pedagoškim standardima.
- (2) Program u posebnoj odgojno-obrazovnoj grupi iz člana 9. ovog Pravilnika ostvaruju defektolozi/edukatori-rehabilitatori odgovarajuće specijalnosti, a dijelove programa u matičnom razredu ostvaruje nastavnik.
- (3) Rehabilitacijske programe, koji su sastavni dio prilagođenog nastavnog plana i programa za djecu s lakom mentalnom retardacijom iz člana 9. ovog Pravilnika, ostvaruju defektolozi odgovarajuće specijalnosti u školi, posebnoj organizaciji odgoja i obrazovanja ili organizaciji socijalnog staranja.

Član 17.

(Način rada u posebnoj odgojno-obrazovnoj grupi)

- (1) Rad defektologa u posebnoj odgojno-obrazovnoj grupi ostvaruje se:
 - a) kao rad sa stalnom grupom u specijaliziranoj učionici od 6 do 15 školskih sati do 3 dana sedmično
 - b) kao rad s promjenjivom grupom tako da se u specijaliziranoj učionici prema utvrđenom rasporedu svakog dana preuzimaju djeca iz matičnih odjeljenja
- (2) Posebnu odgojno-obrazovnu grupu, u pravilu, čine djeca podjednakog obrazovnog nivoa, a broj učenika u grupi može biti od 5 do 10.
- (3) U posebne odgojno-obrazovne grupe iz člana 9. ovog Pravilnika uključuju se, u pravilu, djeca s posebnim potrebama,

a na osnovu prijedloga Stručnog tima iz člana (5) ovog Pravilnika i odluke nastavničkog vijeća škole.

Član 18.

(Odgoj i obrazovanje u posebnim odjeljenjima)

- (1) Za djecu s organski uvjetovanim poremećajima u ponašanju može se, ovisno o stepenu teškoće, organizirati obrazovanje u posebnim odjeljenjima pri školi.
- (2) U posebnim odjeljenjima iz stava (1) ovog člana, djeca savladavaju posebni program za djecu s organski uvjetovanim poremećajima u ponašanju, a ostvaruju ga defektolozi odgovarajuće specijalnosti.
- (3) Broj djece u posebnim razredima iz stava (1) ovog člana utvrđuje ministar Ministarstva na zahtjev škole.

Član 19.

(Postupak uključivanje djece sa teškoćama u razvoju u integracijske oblike)

- (1) Djeca sa teškoćama u razvoju uključuju se u jedan od integracijskih oblika ovog Pravilnika i na osnovu rješenja nadležnog organa o vrsti teškoće, a na osnovu mišljenja Stručnog tima iz člana 5. ovog Pravilnika nakon perioda opservacije u skladu sa članom 6. stav (2) ovog Pravilnika.
- (2) Djeca sa teškoćama u razvoju uključuju se u jedan od integracijskih oblika ovog Pravilnika i bez rješenja nadležnog organa i mišljenja stručnog tima škole, a na osnovu opservacije koja će se obaviti u školi.
- (3) Ministarstvo će utvrditi škole ili obavezati posebne organizacije na svom području koje će provoditi produženi stručni postupak i škole u kojima će se ostvarivati oblici uključivanja iz člana 12. i 15. ovog Pravilnika.

III. OBRAZOVANJE DJECE SA VEĆIM TEŠKOĆAMA U RAZVOJU U POSEBNIM ORGANIZACIJAMA

Član 20.

(Obrazovanje djece sa većim teškoćama u razvoju u posebnim organizacijama)

- (1) Za djecu sa većim teškoćama u razvoju, osnovno i srednje obrazovanje se ostvaruje u posebnim organizacijama odgoja i obrazovanja, a može se obavljati i u drugim organizacijama (zdravstva, socijalnog staranja i pravosuđa).
- (2) Djeca s većim teškoćama u razvoju su:
 - a) djeca na stepenu lake mentalne retardacije s utjecajnim funkcionalnim teškoćama u razvoju
 - b) djeca na stepenu umjerene i teže mentalne retardacije
 - c) djeca s oštećenjem vida i utjecajnim teškoćama u razvoju
 - d) djeca s tjelesnom invalidnošću i utjecajnim funkcionalnim teškoćama u razvoju
 - e) djeca s organski uvjetovanim poremećajima u ponašanju i utjecajnim funkcionalnim teškoćama u razvoju
 - f) autistični učenici s utjecajnim funkcionalnim teškoćama u razvoju
- (3) Utjecajne teškoće iz stava (2) ovog člana su teškoće koje bitno smanjuju sposobnost djeteta za savladavanje odgojno-obrazovnog programa redovne škole.
- (4) Djeca s većim teškoćama u razvoju uključuju se u posebne organizacije odgoja i obrazovanja na osnovu rješenja nadležnog organa.

Član 21.

(Nastavni planovi i programi u posebnim organizacija)

- (1) U posebnim odgojno-obrazovnim organizacijama iz člana 20. ovog Pravilnika ostvaruje se odgojno-obrazovni i rehabilitacijski rad posebnim na osnovu posebnih planova i programima primjerenim potrebama i mogućnostima djece s većim teškoćama

- u razvoju u skladu sa pedagoškim standardom.
- (2) Posebni plan i program može biti modificirani redovni plan i program ili posebno strukturiran program, ovisno o stepenu teškoća u razvoju, koji je sastavni dio programa produženog stručnog postupka.
- (3) Planove i programe iz stava (1) ovog člana donosi Ministarstvo.

Član 22.

(Tim za rješavanje posebnih odgojno-obrazovnih i drugih potreba djece)

- (1) U posebnim odgojno-obrazovnim organizacijama timski se rješavaju odgojno-obrazovne, zdravstvene, socijalne i druge potrebe djece s većim teškoćama u razvoju.
- (2) Tim čine liječnik i defektolog/edukator-rehabilitator odgovarajuće specijalnosti, psiholog, fizioterapeut i socijalni radnik, te po potrebi drugi stručnjaci.
- (3) Tim iz stava stava (2) ovog člana imenuje organizacija iz člana 20.ovog Pravilnika.

Član 23.

(Broj djece sa teškoćama u razvoju u odjeljenju ili grupi u posebnim organizacijama)

- (1) U odjeljenju ili grupi, broj djece s većim teškoćama u razvoju, ovisno o vrsti i stepenu, može biti:
- a) za djecu na stepenu lake mentalne retardacije s utjecajnim teškoćama u razvoju od 5 do 9
- b) za djecu na stepenu umjerene i teže mentalne retardacije od 3 do 7 (osigurati primjerene uvjete za rehabilitaciju, njegu i pomoć, koeficijent inteligencije približno se kreće u rasponu od 20 do 30)
- c) za djecu s oštećenjem vida i utjecajnim teškoćama u razvoju od 5 do 8 učenika
- d) za djecu s oštećenjem sluha i utjecajnim teškoćama u razvoju od 5

- do 8 učenika
- e) za djecu s tjelesnom invalidnošću i utjecajnim teškoćama u razvoju od 5 do 8 učenika
- f) za djecu s organski uvjetovanim poremećajima u ponašanju i utjecajnim teškoćama u razvoju od 5 do 10 učenika
- g) za autističnu djecu s utjecajnim teškoćama u razvoju do 3 učenika

Član 24.

(Radno osposobljavanje djece sa većim teškoćama u razvoju u posebnim organizacijama)

Djeca s većim teškoćama u razvoju tokom osnovnog i srednjeg obrazovanja u posebnim odgojno-obrazovnim organizacijama mogu se istodobno i radno osposobljavati.

IV. PRAĆENJE I OCJENJIVANJE DJECE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU U ŠKOLI

Član 25.

(Kontinuitet praćenja i ocjenjivanja)

Praćenje i ocjenjivanje djece s teškoćama u razvoju u školi predstavlja kontinuiran proces koji se vrši svakodnevno i sveobuhvatno tokom cijelog perioda izvođenja nastave i rehabilitacijskih aktivnosti.

Član 26.

(Kriteriji ocjenjivanja)

- (1) Ocjena izrečena djetetu sa teškoćama u razvoju mora biti srazmjerna njegovim individualnim sposobnostima i postignućima u skladu sa prilagođenim nastavnim planom i programom, odnosno realno se kretati u rasponu djetetovih individualnih minimalnih i maksimalnih mogućnosti.
- (2) Raspon minimalnih i maksimalnih mogućnosti djeteta sa teškoćama u razvoju se određuje početnom evaluacijom djeteta, a evaluaciju je potrebno izvesti na početku svake školske godine.

Član 27. (Praćenje i ocjenjivanje)

- (1) Praćenje i ocjenjivanje treba biti usmjereno na usvajanje znanja i vještina koja su funkcionalna, praktična i koja djeluju na podizanje nivoa socijalne kompetencije i prihvatljivih oblika ponašanja.
- (2) Prilagođavanje pojedinih područja u nastavnim predmetima, podrazumijeva da učenik ne mora usvojiti sve nastavne sadržaje svih nastavnih predmeta.
- (3) Ocjenjivanje usvajanja znanja ne smije imati prednost pred poticanjem komunikacijskih i socijalizacijskih sposobnosti.
- (4) Nastavnik treba koristiti alternativna sredstva i metode za praćenje i ocjenjivanje područja u kojem dijete s teškoćama ima teškoće.
- (5) Provjera znanja se treba izvršavati u različitim situacijama i više puta.

Član 28. (Pismeno mišljenje)

Završetkom škole, kao i pri prelasku iz jedne odgojno-obrazovne ustanove u drugu, za dijete sa teškoćama u razvoju, uz prevodnicu ili svjedočanstvo, obavezno se prilaže i pismeno Mišljenje o statusu i progresu koje opisuje djetetova postignuća i sposobnosti.

V. PROGRAMSKA POMOĆ

Član 29. (Programska pomoć)

- (1) Programska pomoć obuhvata različite vrste prilagođenih programa odgoja i obrazovanja, dodatne odgojno-obrazovne i rehabilitacijske programe, te privremene oblike odgoja i obrazovanja koji se provode u školama i drugim javnim ustanovama koje provode djelatnost odgoja i obrazovanja, uz suglasnost Ministarstva.
- (2) Programsku pomoć iz stava (1) ovog člana utvrđuje Stručni tim iz člana 5. ovog Pravilnika u saradnji

sa Mobilnim timom iz člana 9. ovog Pravilnika u postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta/učenika, uz uvažavanje mišljenja komisije iz člana 4. stav (1) ovog Pravilnika.

- (3) Prilagođeni program odgoja i obrazovanja je nastavni plan i program koji omogućava odgojno-obrazovno napredovanje učenika poštujući specifičnosti njegove utvrđene teškoće, specifičnosti njegova funkcioniranja i njegove odgojno-obrazovne potrebe. (Obrazac 5.)
- (4) Prilagođeni programi odgoja i obrazovanja učenika su:
 - a) redovni program uz individualizirane postupke
 - b) redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke
 - c) posebni program uz individualizirane postupke
 - d) posebni programi za sticanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnog života i rada uz individualizirane postupke
- (5) Prilagođeni programi odgoja i obrazovanja ostvaruju se u:
 - a) redovnom odjeljenju
 - b) dijelom u redovnom, a dijelom u posebnome odjeljenju
 - c) posebnome odjeljenju
 - d) odgojno-obrazovnoj grupi
- (6) Dodatni odgojno-obrazovni i rehabilitacijski programi koji se određuju kao dio prilagođenog programa odgoja i obrazovanja učenika su:
 - a) program edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka
 - b) program produženoga stručnog postupka
 - c) rehabilitacijski programi
- (7) Prilagođeni program odgoja i obrazovanja učenika u školi ostvaruje se u odjeljenjima i odgojno-obrazovnim grupama strukturiranim prema dobi učenika i vrsti prilagođenog programa odgoja i obrazovanja.
- (8) Privremeni oblici odgoja i obrazovanja su:
 - a) nastava u kući

- b) nastava u zdravstvenoj ustanovi
- c) nastava na daljinu

Odjeljak A. Prilagođeni programi odgoja i obrazovanja

Član 30.

(Postupak utvrđivanja prilagođenog programa)

- (1) Prilagođene programe osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja utvrđuje Stručni tim iz člana 5. ovog Pravilnika, uzimajući u obzir nalaz i mišljenje iz drugih postupaka utvrđivanja teškoća i nivoa potrebne pomoći, te svu medicinsku, psihološku, edukacijsko-rehabilitacijsku i drugu dokumentaciju koju je roditelj/skrbnik dužan podnijeti.
- (2) Odluku o primjeni Individualnog prilagođenog programa na prijedlog odjeljenskog vijeća donosi nastavničko vijeće škole.
- (3) Odluka o prilagođenom programu obrazovanja obavezno treba sadržavati ime i prezime učenika, ime i prezime roditelja/skrbnika, datum rođenja, matični broj učenika, adresu prebivališta i/ili boravišta učenika, prilagođeni program obrazovanja koji uključuje i oblike iz člana 28. ovog Pravilnika.
- (4) U odluci iz stava (3) ovog člana, moraju biti navedeni dodatni odgojno-obrazovni i rehabilitacijski programi, ako su određeni tokom postupka utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, kao i naznaku odnosi li se prilagođeni program na pojedine nastavne predmete (navesti ih) ili se odnosi na cjelokupni nastavni plan i program, te prijedlog za angažiranja pomoćnika u nastavi/asistenta.
- (5) Obrazloženje odluke o prilagođenom programu obrazovanja treba sadržavati naziv podnositelja koji je zatražio utvrđivanje prilagođenog programa obrazovanja, stručnitim koji je predložilo prilagođeni program obrazovanja, oznaku grupe i podgrupe vrste/a teškoće/a iz Orijentacijske liste

- vrsta teškoća, te prijedlog potrebne pedagoško-didaktičkog prilagođavanja.
- (6) Ako se odlukom predlaže pomoćnik u nastavi/asistent, predlaže se vrijeme na koje se zapošljava, broj djece za koje se angažira i broj nedjeljnih sati.
 - (7) U obrazloženju odluke o prilagođenom programu obrazovanja treba navesti i najbližu školu učenikovu prebivalištu/boravištu, koja provodi utvrđeni prilagođeni program obrazovanja u koju se učenik upisuje, kao i školu u kojoj će se provoditi rehabilitacijski program.
 - (8) Škola je dužna u najkraćem roku osigurati nužnu pedagoško-didaktičko prilagođavanje potrebno učeniku u skladu sa njegovim potrebama, te kontinuirano pratiti rezultate odgoja i obrazovanja učenika.
 - (9) Stručni tim škole zadužen za utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta, kao i stručni suradnici i nastavnici škole koji su procijenili da postoji potreba utvrđivanja prilagođenog programa obrazovanja, mogu pokrenuti postupak ukidanje rješenja o primjerenom programu obrazovanja, ako procijene da je to potrebno.
 - (10) Iznimno od rokova propisanih drugim propisima, djeca s već utvrđenim teškoćama u razvoju trebaju pristupiti utvrđivanju psihofizičkog stanja zbog upisa u prvi razred škole u vremenu od 1. februara do 15. aprila kako bi im se pravovremeno odredila programska i profesionalna pomoć.

Odjeljak B. Redovni program uz individualizirane postupke

Član 31.

(Postupak utvrđivanja redovnog programa uz individualizirane postupke)

- (1) Redovni program uz individualizirane postupke određuje se učenicima koji s obzirom na vrstu teškoće mogu svladavati redovni nastavni plan i program bez sadržajnog ograničavanja, ali su im zbog

specifičnosti u funkcioniranju potrebni individualizirani postupci u radu.

- (2) Individualizirani postupci omogućavaju različite oblike pomoći, prema potrebama učenika, i to s obzirom na: samostalnost učenika; vrijeme rada; metode rada, provjeravanje vještina, znanja i sposobnosti učenika, praćenje i vrednovanje postignuća učenika, aktivnost učenika, tehnološka, didaktička i/ili rehabilitacijska sredstva za rad i prilagođene prostorne uvjete.
- (3) Individualizirani postupci mogu biti iz jednog, više ili svih predmeta, te za svakoga pojedinog učenika iz stava (2) ovog člana trebaju biti razrađeni kao pisani dokument, a izrađuju ga nastavnici u suradnji sa stručnim suradnicima škole, te su ga dužni dati na uvid roditelju/skrbniku učenika tokom prve polovice polugodišta.
- (4) Redovni program uz individualizirane postupke provodi se u redovnom odjeljenju škole, a provode ga nastavnici koji izvode nastavu i ostalim učenicima u tom odjeljenju.
- (5) Redovni program uz individualizirane postupke može se provoditi i u posebnome odjeljenju škole kada su učeniku, s obzirom na vrstu teškoća i specifičnosti funkcioniranja koje ugrožavaju njegovu osobnu sigurnost ili sigurnost drugih učenika, potrebni posebni uvjeti odgoja i obrazovanja.
- (6) O realizaciji programa iz stava (5) ovog člana škola je dužna obavijestiti Ministarstvo.
- (7) Redovni program uz individualizirane postupke u školi može se odrediti učenicima kojima su, s obzirom na vrstu teškoća i specifičnosti funkcioniranja, potrebni posebni uvjeti odgoja i obrazovanja, a oni se ponajprije odnose na višegodišnju habilitaciju/rehabilitaciju učenika.

Odjeljak C. Redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke

Član 32.

(Postupak utvrđivanja redovnog programa uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke)

- (1) Redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke određuje se učenicima koji s obzirom na vrstu teškoće ne mogu svladavati nastavni plan i program bez sadržajnog ograničavanja, te im je zbog specifičnosti u funkcioniranju potreban individualizirani pristup u radu i sadržajno prilagođavanje.
- (2) Redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke je redovni program koji se sadržajno i metodički prilagođava učeniku.
- (3) Sadržajno prilagođavanje podrazumijeva individualizirano prilagođavanje nastavnih sadržaja redovnog programa u skladu sa sposobnostima i sklonostima učenika, a zahtijeva smanjivanje opsega nastavnih sadržaja. Opseg nastavnih sadržaja može se umanjiti do najnižeg nivoa usvojenosti obrazovnih postignuća propisanih nastavnim planom i programom za razred u koji je učenik uključen, a iznad nivoa posebnog programa.
- (4) Redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke može biti iz jednog, više ili svih predmeta, a izrađuju ga kao pisani dokument nastavnici za svaki pojedini nastavni predmet u suradnji sa stručnim suradnicima škole, te su ga dužni dati na uvid roditelju/skrbniku učenika tokom prve polovine polugodišta.
- (5) Obrazac za program iz stava 4. ovog člana je sastavni dio ovog Pravilnika.
- (6) Redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke provodi se u redovnom odjeljenju, a provode ga nastavnici koji izvode nastavu i ostalim učenicima u tom odjeljenju.
- (7) Redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke

može se provoditi i u posebnom odjeljenju škole kada su učeniku, s obzirom na vrstu teškoća i specifičnosti funkcioniranja koje ugrožavaju njegovu osobnu sigurnost ili sigurnost drugih učenika, potrebni posebni uvjeti odgoja i obrazovanja.

- (8) Program iz stava (6) ovog člana provodi se u školama uz suglasnost Ministarstva.
- (9) Redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke u školi može se odrediti učenicima kojima su, s obzirom na vrstu teškoće i specifičnosti funkcioniranja, potrebni posebni uvjeti odgoja i obrazovanja, a oni se ponajprije odnose na višegodišnju habilitaciju/rehabilitaciju učenika.

Član 33.

(Prilagođavanje sadržaja srednjoškolskih programa)

- (1) Provođenje programa iz članova 28., 29., i 30. ovoga Pravilnika u srednjoj školi odnosi se na sve obrazovne predmete, stručne predmete i praktičnu nastavu.
- (2) Prilagođavanje sadržaja srednjoškolskih programa mora učeniku omogućavati nivo usvojenosti programa potrebnu za polaganje mature i nastavak obrazovanja, sticanje kompetencija potrebnih za pristup tržištu rada uz pridržavanje zahtjeva struke, te se izrađuje u suradnji sa stručnjacima nadležnih ministarstava, Privredne komore Unsko-sanskog kantona i Obrtničke komore Unsko-sanskog kantona.
- (3) Kada postoji potreba, nastavničko vijeće škole, može učeniku, na zahtjev i prijedlog razrednog vijeća, a uz prethodnu savjetodavnu podršku nadležnih ministarstava, Privredne komore Unsko-sanskog kantona i Obrtničke komore Unsko-sanskog odobriti svladavanje nastavnoga programa u produženom trajanju, na način da se nastavno gradivo predviđeno

za jednu školsku godinu može završiti u dvije školske godine, bez ponavljanja razreda.

- (4) Zahtjev iz stava (3) ovog člana može biti odobren najviše dva puta tokom srednjoškolskog obrazovanja učenika.

Odjeljak D. Posebni programi

Član 34.

(Posebni program uz individualizirane postupke)

- (1) Posebni program uz individualizirane postupke čini posebno strukturirani sadržaj nastavnih planova i programa izrađen prema mogućnostima i sposobnostima učenika.
- (2) Posebni program uz individualizirane postupke određuje se učenicima koji s obzirom na njihovo funkcioniranje uvjetovano vrstom teškoće i/ili postojanje više vrsta teškoća ne mogu svladavati redovni program uz individualizirane postupke ili redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke.
- (3) Posebni program uz individualizirane postupke može biti iz svih ili pojedinih predmeta. Ako je samo iz pojedinih predmeta, tada učenik ostale predmete prema svojim sposobnostima svladava po redovnom programu uz individualizirane postupke ili redovnom programu uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke.
- (4) Posebni program uz individualizirane postupke iz svih predmeta provodi se u posebnim odjeljenjima, a provodi ga edukacijski rehabilitator i nastavnik.
- (5) Posebni program uz individualizirane postupke iz pojedinih predmeta provodi se u posebnim odjeljenjima, dok se redovni program uz individualizirane postupke ili redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke iz ostalih predmeta provodi u redovnom odjeljenju.

- (6) Matično učenika je ono odjeljenje u kojem učenik savladava više od 50% nastavnih obrazovnih programa.
- (7) Iznimno, posebni program uz individualizirane postupke može se izvoditi i u redovnom odjeljenju škole, ako na području lokalne zajednice nije organizirano posebno odjeljenje, a provodi ga nastavnik uz savjetodavnu pomoć stručnih suradnika škole i stručnoga tima iz člana 5. ovog Pravilnika.

Član 35.

(Posebni programi za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke)

- (1) Posebni program za sticanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke je program koji se provodi u odgojno-obrazovnoj grupi kao obavezno osnovno obrazovanje koji s obzirom na funkcionalne sposobnosti učenika ima za cilj osposobiti učenika za najjednostavnije aktivnosti svakodnevnog života i rada, a provodi se od 6. do 21. godine života.
- (2) Učenik završnoga razreda osnovne škole na osnovu posebnog programa uz individualizirane postupke, ako nije u mogućnosti nastaviti srednjoškolsko obrazovanje po posebnom programu, može nastaviti osnovno obrazovanje u posebnome programu za sticanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke u posebnoj odgojno-obrazovnoj organizaciji, ali najduže do 21. godine života, odnosno do završetka nastavne godine u kojoj navršava 21 godinu.
- (3) Za učenika srednje škole koji zbog promjena u psihofizičkom stanju nije u mogućnosti nastaviti srednjoškolsko obrazovanje ni po jednom programu, osim po posebnom programu za stjecanje kompetencija u aktivnostima

svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke, može nastaviti osnovno obrazovanje u posebnome programu za sticanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke u posebnoj odgojno-obrazovnoj organizaciji.

Odjeljak F. Program edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka

Član 36.

(Program edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka)

- (1) Program edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka sastoji se od posebnih edukacijsko-rehabilitacijskih sadržaja koji se različitim postupcima provode u svrhu uspješnijeg usvajanja nastavnih sadržaja.
- (2) Program edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka osigurava se svim učenicima koji svladavaju poseban program uz individualizirane postupke i potrebna im je dodatna pomoć defektologa određenog usmjerenja/edukatora-rehabilitatora tokom odgojno-obrazovnoga procesa.
- (3) Program edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka provodi defektolog određenog usmjerenja/edukator-rehabilitator radom u manjim grupama u školi prema potrebama učenika, ako nije moguće osigurati produženi stručni postupak.
- (4) Program se ostvaruje u skladu sa godišnjim programom rada škole inastavnim planovima i programima.

Odjeljak G. Program produženoga stručnog postupka

Član 37.

(Program produženoga stručnog postupka)

- (1) Program produženoga stručnog postupka sastoji se od pomoći u

učenju, edukacijsko-rehabilitacijskih programa, strukturiranih slobodnih aktivnosti, kreativnih radionica i vannastavnih aktivnosti.

- (2) Produženi stručni postupak organizira se u odgojno-obrazovnim grupama organiziranim prema obrazovnim potrebama i interesima učenika prije i/ili poslije redovne nastave u školama, a provodi ga defektolog određenog usmjerenja/edukator-rehabilitator ili pedagog.
- (3) Program produženoga stručnog postupka određuje se godišnjim programom rada škole.

Odjeljak H. Rehabilitacijski program

Član 38.

(Rehabilitacijski program)

- (1) Rehabilitacijski programi obuhvaćaju one postupke i aktivnosti koje uspostavljaju, obnavljaju, održavaju i/ili modificiraju učenikove osjetilne, motoričke, jezično-govorno-glasovne, komunikacijske, kognitivne, psihološke, emocionalne i interakcijske sposobnosti te vještine izvedbe aktivnosti svakodnevnoga života, a koje značajno utiču na rezultate učenja, te time i na odgojno-obrazovni proces.
- (2) Rehabilitacijski programi utvrđeni su godišnjim programom rada škole, a plan je određen nastavnim planovima i programima. Izrađuju ih i provode defektolog određenog usmjerenja/edukator-rehabilitator ili pedagog, te stručnjaci drugih profila prema potrebama učenika.
- (3) Rehabilitacijski programi provode se izvan nastavnoga procesa. Provode se u ustanovama koje osiguravaju posebne uvjete odgoja i obrazovanja, a uz posebnu suglasnost Ministarstva mogu se provoditi i u školama, koje

su utvrđene za provođenje programa za učenike s teškoćama u razvoju, osobito ako škole koje osiguravaju posebne uvjete odgoja i obrazovanja nisu dostupne na području lokalne zajednice.

Odjeljak I. Pedagoško-didaktičko prilagođavanje

Član 39.

(Pedagoško-didaktičko prilagođavanje)

- (1) Na osnovu utvrđenih potreba učenika, prilikom utvrđivanja prilagođenog programa obrazovanja, Stručni tim daje prijedlog o pedagoško-didaktičkom prilagođavanju koje je potrebno učeniku.
- (2) Pedagoško-didaktičko prilagođavanje podrazumijeva:
 - a) prilagođenu informatičku opremu
 - b) specifična didaktička sredstva i pomagala
 - c) udžbenike prilagođene posebnim odgojno-obrazovnim potrebama učenika (u jeziku, pismu i mediju)
 - d) elektroakustičku opremu
 - e) prilagođene oblike komuniciranja i dr.

Odjeljak J. Privremeni oblici odgoja i obrazovanja

Član 40.

(Nastava u kući)

- (1) Nastava u kući osigurava se učenicima koji privremeno ne mogu polaziti nastavu u školi, a čije predviđeno trajanje oporavka može utjecati na buduće praćenje i svladavanje nastavnih sadržaja.
- (2) Nastavu u kući provodi škola koju je učenik pohađao prije nego što mu je zbog zdravstvenih razloga onemogućeno redovito praćenje nastave.

- (3) Program nastave u kući izvodi se u skladu sa nastavnim planom u 50% trajanju sedmične satnice programa u koji je učenik uključen.
- (4) Učeniku koji je uključen u nastavu izbornih i fakultativnih nastavnih predmeta odobrava se nastavak izvođenja nastave tih predmeta u kući, te to u zahtjevu školi treba navesti.
- (5) Zahtjev s obrazloženjem za provođenje nastave u kući roditelj/skrbnik podnosi školi ili predlaže škola u roku od 7 dana od utvrđene potrebe za ovim oblikom školovanja od nadležnoga školskog liječnika.
- (6) Škola zahtjev iz stava (5) ovog člana podnosi Ministarstvu i uz njega prilaže:
 - a) suglasnost ili zahtjev roditelja/skrbnika s provedbom nastave u kući
 - b) mišljenje nadležnoga školskog liječnika o potrebi realizacije nastave u kući
 - c) rješenje o prilagođenom programu obrazovanja učenika, ako učenik ima određen takav program
 - d) srednja škola dostavlja i program propisanih vježbi koje su sastavni dio nastavnih predmeta, te program praktične nastave, koje izrađuje u suradnji sa stručnim timom
- (7) Učeniku koji je duže od dvije školske godine uključen u nastavu u kući može se odobriti, ovisno o zdravstvenom stanju učenika koje procjenjuje nadležni školski liječnik, daljnje provođenje nastave u kući uz povremenu prisutnost na nastavi u školi i drugim školskim aktivnostima radi održavanja veza saodjeljenjem i socijalizacije učenika.
- (8) Ako potreba za realizacijom nastave u kući prestane tokom nastavne godine, škola je dužna obavijestiti Ministarstvo o prestanku izvođenja nastave u kući u roku od 7 dana po povratku učenika u školu.
- (9) Za učenika za kojeg se realizira nastava u kući ne može se angažirati pomoćnik u nastavi/asistent.

Član 41.

(Nastava u zdravstvenoj ustanovi)

- (1) Nastava u zdravstvenoj ustanovi organizira se za učenike sa zdravstvenim teškoćama koji se nalaze na stacionarnom liječenju ili na liječenju u dnevnoj bolnici.
- (2) Ministarstvo određuje osnovnu školu koja provodi nastavu u zdravstvenoj ustanovi i srednju školu koja provodi nastavu općeobrazovnih predmeta u zdravstvenoj ustanovi.
- (3) Matična škola koja provodi nastavu u zdravstvenoj ustanovi može organizirati kombinirana odjeljenja od I. do IV. i od V. do IX. razreda osnovne škole, a iznimno i kombinirana odjeljenja od I. do IX. razreda osnovne škole, te kombinirana odjeljenja od I. do završnog razreda srednje škole. Broj odjeljenja utvrđuje Ministarstvo.
- (4) Dnevno i sedmično trajanje nastave planira se prema nastavnom planu i programu koji učenik pohađa, a provodi se kao razredna i predmetna nastava, uz prihvaćanje zdravstvenog stanja učenika. Predmetnu nastavu za nekoliko predmeta istog područja može izvoditi i jedan nastavnik razredne nastave ili nastavnik predmetne nastave koji posjeduje kompetencije za izvođenje drugog predmeta.
- (5) Program nastave u zdravstvenoj ustanovi izvodi se u skladu sa nastavnim planom i programu u 100% trajanju sedmične satnice programa razreda u koji je učenik uključen.
- (6) Škola koja provodi nastavu u zdravstvenoj ustanovi i škola u koju je taj učenik upisan dužne su surađivati u interesu učenika.

Član 42.

(Nastava na daljinu)

- (1) Nastava na daljinu je oblik nastave u kući ili nastave u zdravstvenoj ustanovi kojim se učeniku omogućava praćenje nastave uz pomoć telekonferencije ili

- videokonferencije.
- (2) Nastava na daljinu, kao oblik nastave u kući, osigurava se za učenike koji privremeno ne mogu pohađati nastavu u školi niti zbog prirode bolesti smiju biti u neposrednome kontaktu sa osobama, a čije trajanje oporavka može utjecati na buduće praćenje i svladavanje nastavnih sadržaja.
- (3) Nastava na daljinu, kao oblik nastave u zdravstvenoj ustanovi, osigurava se učenicima na stacionarnom liječenju ili na liječenju u dnevnoj bolnici, ako nema organiziranoga privremenog oblika nastave.
- (4) Nastavu na daljinu organizira škola koju je učenik pohađao prije nego što mu je zbog zdravstvenih razloga onemogućeno redovito praćenje nastave.
- (5) Iznimno od stava (4) ovog člana, za učenike koji su na stacionarnom liječenju ili na liječenju u dnevnoj bolnici, nastavu može provoditi nastavno osoblje koje održava nastavu u zdravstvenoj ustanovi u kojoj se učenik liječi.
- (6) Program nastave na daljinu izvodi se u skladu sa nastavnim planom i programomu 100% trajanju sedmične satnice programa razreda u koji je učenik uključen.
- (7) Zahtjev s obrazloženjem za izvođenje nastave na daljinu roditelj/skrbnik podnosi školi ili predlaže škola u roku od 7 dana od utvrđene potrebe za ovim oblikom odgoja i obrazovanja.
- (8) Škola zahtjev iz stava (7) ovog člana podnosi Ministarstvu i uz njega prilaže:
- suglasnost ili zahtjev roditelja/skrbnika s provedbom nastave na daljinu
 - mišljenje nadležnoga liječnika o potrebi provođenja nastave na daljinu
 - rješenje o prilagođenom programu obrazovanja učenika, ako učenik ima određen takav program

- d) srednja škola dostavlja i program propisanih vježbi koje su sastavni dio stručnih nastavnih predmeta, te program praktične nastave, koje izrađuje u suradnji sa školskim liječnikom, te po potrebi sa stručnim timom.
- (9) Učeniku koji je uključen u nastavu izbornih i fakultativnih nastavnih predmeta odobrava se nastavak izvođenja nastave tih predmeta na daljinu, te to u zahtjevu Ministarstvu treba navesti.
- (10) Učeniku koji je uključen u nastavu na daljinu škola je dužna kontinuirano tokom cijelog razdoblja realizacije, elektronički dostavljati radne materijale.
- (11) Vrednovanje i provjeravanje usvojenosti nastavnih sadržaja i odnosa prema radu i postavljenim zadacima, te odgojnim vrijednostima učenika provodi se elektronički odnosno telekonferencijom ili videokonferencijom, te elektroničkom poštom.

VI. PROFESIONALNA POMOĆ

Član 43.

(Profesionalna pomoć)

- Zaposlenici škola pružaju profesionalnu pomoć učenicima u sklopu svojih sedmičnih zaduženja odnosno radnih obaveza.
- U pružanju profesionalne pomoći u školovanju učenika s teškoćama u razvoju, osim uposlenika škole, mogu učestvovati:
 - defektolog određenog usmjerenja/ edukator-rehabilitator koji nisu uposlenici škole
 - nadležni školski liječnik
 - stručnjaci zavoda za zapošljavanje i drugi stručnjaci iz ustanova socijalne zaštite zdravstvenih ustanova, te drugih specijaliziranih ustanova
 - stručni timovi relevantnih institucija
 - različiti centri pomoći
 - stručnjaci iz civilnoga sektora uz odobrenje nadležnog Ministarstva

Član 44.**(Profesionalno usmjeravanje i pomoć)**

- (1) Profesionalno usmjeravanje učenika s teškoćama u razvoju obavezni je dio pripreme za upis učenika u srednju školu koji se na osnovu iskazanih sposobnosti, mogućnosti i interesa učenika provodi tokom završnog razreda osnovne škole ili prema potrebi tokom srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja.
- (2) U aktivnostima profesionalnog usmjeravanja učenika surađuju: nastavnici, stručni suradnici škole, nadležni tim za profesionalnu orijentaciju škole, zavod za zapošljavanje i roditelji/skrbnici učenika.
- (3) Srednje škole dužne su za upisane učenike sa teškoćama u razvoju u roku 15 dana od početka nastave tražiti od osnovne škole iz koje učenik dolazi dokumentaciju o praćenju i savladavanju programa u osnovnoj školi, a osnovna škola dužna je dostaviti dokumentaciju u roku od 15 dana od dana kada je zatražena.

Član 45.**(Obaveza saradnje)**

Škole koje osiguravaju posebne uvjete odgoja i obrazovanja, a provode srednjoškolske programe, dužne su redovnosarađivati s centrima za socijalno staranje, zavodima za zapošljavanje i ostalim relevantnim institucijama, te pružati pomoć svojim učenicima prilikom zapošljavanja i socijalizacije.

Član 46.**(Organiziranje obuka i edukacija za rad sa djecom sa teškoćama u razvoju)**

- (1) Ministarstvo, Pedagoški zavod, visokoškolske ustanove na kojima se obrazuju nastavnici, škole, nevladina udruženja i druge ustanove, mogu organizirati edukacije, programe pomoći, stručna usavršavanja nastavnika i stručnih saradnika, roditelja/skrbnika i drugih za rad sa

učenicima sa teškoćama u razvoju.

- (2) Uvjeti za dobivanje suglasnosti za obavljanje poslova iz stava (1) ovoga člana su postignuti naučni/ili stručni rezultati, stručno-kadrovske kompetencije i infrastrukturni uvjeti (prostor, oprema) ustanova.
- (3) Utvrđivanje ispunjenosti uvjeta iz stava (3) ovoga člana obavlja tročlanakomisija Ministarstva, na osnovu zahtjeva ustanove i neposrednoga uvida.
- (4) Ministarstvo daje suglasnost ustanovi za obavljanje djelatnosti iz stava (1) ovog člana.

VII. POMOĆNIK U NASTAVI / ASISTENT**Član 47.****(Pomoćnik u nastavi/asistent)**

- (1) Cilj rada pomoćnika u nastavi/asistenta je izjednačavanje mogućnosti učenika za osiguravanje njemu prilagođenog oblika odgoja i obrazovanja s tendencijom osamostaljivanja učenika u školskoj sredini.
- (2) Pomoćnik u nastavi/asistent je stručno osposobljena osoba koja pruža neposrednu podršku zaduženom nastavniku/nosiocu aktivnosti:
 - a) kroz pružanje pomoći učeniku ili grupi učenika tokom odgojno-obrazovnog procesa u zadacima koji zahtijevaju komunikacijsku, senzornu i motoričku aktivnost učenika
 - b) u kretanju u prostoru škole tokom nastave
 - c) u redovnim školskim i vanškolskim aktivnostima
- (3) Neposredna podrška učeniku iz stava (1) ovog člana odvija se prema individualnom programu neposredne podrške učeniku, te uputama nastavnika, Stručnog tima i Mobilnog tima, te drugih stručnih organa koji su učestvovali u procjeni sposobnosti učenika i/ili koji su davali upute za prilagođeni oblik rada sa učenikom.
- (4) Neposredna podrška učeniku iz stava (1) ovog člana je i angažiranje istog, ranije

- angažiranog, pomoćnika u nastavi/asistenta za dijete sa dijagnostikovanim autističnim poremećajem ili poremećajem pažnje sa hiperaktivnošću (ADHD) u svim nivoima obrazovanja.
- (5) Uvjet za neposrednu podršku iz stava (4) ovog člana je Mišljenje stručnog tima škole koju je dijete završilo i roditelja o pozitivnom funkcionalnom odnosu pomoćnika u nastavi/asistenta i djeteta.
- (6) Predviđena norma sati za angažman pomoćnikau nastavi/asistenta je jednaka objektivnom broju nastavnih sati djeteta kojem asistira, uz dodatni jedan sat dnevno za pripremu rada.
- (7) Odobrena norma za rad pomoćnika u nastavi/asistenta je sastavni dio Rješenja o angažiranju pomoćnika u nastavi/asistenta iz člana 54. stav 2.

Član 48.

(Zadaci pomoćnika u nastavi/asistenta)

- (1) Zadaci pomoćnika u odgojno-obrazovnom procesu/asistenta odnose se na aktivnosti u školi kao i na sve oblike nastave koji se odvijaju van učionice.
- (2) Pomoćnik u odgojno-obrazovnom procesu/asistent zadužen je za:
- a) Pomoć u učenju, komunikaciji i socijalnoj uključenosti:
- dodatno objasniti zadatak učeniku
 - dodatno pročitati zadatak učeniku
 - usmjeravati pažnju učenika na nastavne aktivnosti
 - poticati učenika na izvršavanje zadanih uputa
 - voditi/usmjeravati učenika u izvršavanju zadataka na nastavnome materijalu
 - pomagati učeniku u korištenju pedagoško-didaktičkih pomagala (Brailleova pisma taktilne i/ili elektronično-akustične opreme te drugih specifičnih pomagala opreme)
 - poticati učenika na suradnju s ostalim učenicima
 - upozoravati na štetnost i posljedice neprihvatljivih oblika ponašanja

- dodatno objašnjavati pravila rada i igre
- b) Pomoć u kretanju:
- voditi učenika koji hoda uz nečiju pomoć
 - pomagati učeniku koji se kreće u kolicima pri prelaženju prepreka
 - voziti učenika u kolicima koji se ne može samostalno voziti u prostoru škole
- c) Pomoć u obavljanju školskih aktivnosti i zadataka:
- dodavanje školskog pribora
 - tehnička pomoć u pisanju (pridržavanje ruke i prstiju šake u funkcionalnom položaju)
 - pisanje prema diktatu učenika
 - pridržavanje udžbenika, fiksiranje radnih listića i bilježnica za radnu podlogu
 - pomoć pri izvođenju praktičnih radova prema uputi nastavnika i na molbu učenika
 - pomoć učeniku u provođenju prilagođenog programa tjelesno-zdravstvene kulture
 - pomoć učeniku u provođenju vanučioničke nastave uz prethodnu potvrdu liječnika školske medicine izdanu na zahtjev škole u navedenu svrhu

Član 49.

(Zadaci pomoćnika u nastavi/asistenta u odnosu na konkretnog učenika)

- (1) Zadaci pomoćnika u nastavi/asistenta u odnosu na konkretnog učenika definiraju se u skladu sa potrebama učenika u sklopu njegovog individualnog prilagođenog programa i mogu sadržavati rad na nekim ili svim planiranim sadržajima i aktivnostima.
- (2) Pomoćnik u nastavi/asistent nije nositelj nastavnog procesa niti smije samostalnoizrađivati individualni prilagođeni program, ali mora biti upoznat sa njime.
- (3) Pomoćnik u nastavi/asistent može pružati pomoć jednom učeniku ili više

učenika u jednoj školi ili više škola na istom području.

Član 50.

(Stručna sprema pomoćnika u nastavi/asistenta)

- (1) Posao pomoćnika u odgojno-obrazovnom procesu/asistenta može obavljati osoba koja ima:
 - a) visoko obrazovanje (240) ECTS, defektolog bilo kojeg usmjerenja/edukator-rehabilitator, logoped-surdoaudiolog.
 - b) visoko obrazovanje (240) ECTS, nastavničkog usmjerenja, pedagog, psiholog, pedagog-psiholog, socijalni radnik.
 - c) Visoko obrazovanje (180 i 240) ECTS, nenastavničkog usmjerenja sa položenom pedagoško-psihološkom grupom predmeta.
- (2) Osobe iz stava (1) tačka b) i c) ovog člana trebaju imati dodatno stručno osposobljavanje uz certificiranje kroz program koji realizira Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta ili ga provodi druga institucija ili organizacija koja ima odobrenje Ministarstva za realizaciju osposobljavanja pomoćnika u nastavi/asistenta.
- (3) Osobe iz stava (1) tačka b) i c) ovog člana mogu obavljati poslove pomoćnika u nastavi/asistenta bez dodatnog stručnog osposobljavanja iz stava (2) ovog člana, uz uvjet da u toku angažiranja u školi steknu dodatno stručno usavršavanje iz stava (2) ovog člana.

Član 51.

(Postupak za iskazivanje potrebe za angažiranjem pomoćnika u nastavi/asistenta)

- (1) Potrebu za angažiranje pomoćnika u nastavi/asistenta utvrđuje škola, na prijedlog Stručnog i Mobilnog tima.
- (2) Škola dostavlja Ministarstvu zahtjev za angažiranje pomoćnika u nastavi/asistenta za svako dijete posebno i uz

njega prilaže:

- a) rješenje nadležne prvostepene kantonalne komisije za procjenu psiho-fizičkih sposobnosti učenika iz člana 4. stav (1)
 - b) mišljenje Stručnog tima iz člana 5., i Mobilnog tima iz člana 9.
 - c) mišljenje odjeljskog vijeća i odluku Nastavničkog vijeća o procjenu psiho-fizičkih sposobnosti učenika
- (3) Zahtjev iz stava (1) ovog člana dostavlja se kada se završe sve procedure propisane ovim Pravilnikom.
 - (4) Do formiranja i početka rada mobilnih timova, stručni tim škole samostalno izrađuje mišljenje o potrebi angažiranja pomoćnika u nastavi/asistenta za određeno dijete sa teškoćama.

Član 52.

(Naknadno utvrđivanje potrebe za angažiranjem pomoćnika u nastavi/asistenta)

- (1) Ukoliko se naknadno ili tokom školske godine primijeti ispod prosječno funkcioniranje učenika na koje stručnom saradniku škole ukazuje razrednik, obaveza škole je da o tome obavijesti roditelja/skrbnika djeteta, a Stručni tim da u periodu od tog trenutka u narednih mjesec dana opservira funkcionalne sposobnosti djeteta i donese mišljenje.
- (2) Ukoliko Stručni tim utvrdi da je učeniku potreban pomoćnik u nastavi/asistent škola upućuje zahtjev Ministarstvu.

Član 53.

(Komisija Ministarstva za angažiranje pomoćnika u nastavi/asistenta)

- (1) Za rješavanje zahtjeva škola za angažiranje pomoćnika u nastavi/asistenta, ministar Ministarstva imenuje Komisiju za procjenu opravdanosti angažiranja pomoćnika u odgojno-obrazovnom procesu/

asistenta (u daljnjem tekstu: Komisija Ministarstva) u skladu sa odlukom o načinu obrazovanja stručnih komisija i drugih radnih tijela koju donosi Vlada Unsko-sanskog kantona.

- (2) Komisiju iz stava (1) ovog člana čine:
 - a) predstavnik Ministarstva
 - b) klinički psiholog
 - c) stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskoga profila iz osnovnih i srednjih škola (jedan defektolog-oligofrenolog/edukator-rehabilitator i jedan logoped/surdoaudiolog)
 - d) ljekar – specijalista školske medicine ili pedijatar
- (3) Članovi Komisije Ministarstva moraju imati najmanje 5 godina radnog iskustva u struci.
- (4) Članovi Komisije Ministarstva imenuju se na period od četiri godine.
- (5) Predsjednika Komisije Ministarstva imenuje ministar Ministarstva.
- (6) Komisija Ministarstva se sastaje po primitku zahtjeva.
- (7) Komisija Ministarstva u svom radu donosi pismeno mišljenje kojim se odobrava ili odbija zahtjev škole za angažiranje pomoćnika u odgojno-obrazovnom procesu/asistenta.
- (8) Za svoj rad Komisija Ministarstva ima pravo na naknadu koja se utvrđuje rješenjem ministra.

Član 54.

(Rješenje o angažiranju pomoćnika u nastavi/asistenta)

- (1) Na osnovu mišljenja iz člana 52. stav (7) ministar Ministarstva donosi rješenje.
- (2) Rješenje iz stava (7) ovog člana sadrži: naziv škole, ime i prezime djeteta za koje se angažira pomoćnik u nastavi/asistent, način angažiranja, sedmični broj sati angažiranja i period na koji se angažira pomoćnik u odgojno-obrazovnom procesu/asistent.

Član 55.

(Zapošljavanje pomoćnika u nastavi/asistenta)

- (1) Zapošljavanje pomoćnika u nastavi/

asistenta vrši se na u skladu sa Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju, Zakonom o osnovnom i općem srednjem odgoju i obrazovanju odgoju i obrazovanju i članom 116. stav (5) Zakona o srednjem obrazovanju i člana 8. Kriterija o načinu bodovanja kandidata/kandidatkinja prilikom zasnivanja radnog odnosa u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama i đačkim domovima na području Unsko-sanskog kantona ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona" broj: 2/12 i 23/12).

- (2) Zapošljavanje pomoćnika u nastavi/asistenta iz člana 46. stav (4) i (5) vrši se na zahtjev škole, a uz suglasnost Ministarstva.
- (3) Prednost pri angažmanu pomoćnika u nastavi/asistenta imaju uposlenici škola koji ispunjavaju uvjete za asistenta, a nalaze se na listi tehnološkog viška.
- (4) Pomoćnik u nastavi/asistent za svoju punu radnu normu, prema članu 47. stav 6, ima 70% plaće visoke stručne spreme.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 56.

(Obaveza provođenja postupaka ovog Pravilnika)

- (1) Za svu djecu sa teškoćama u razvoju, koja su do sada bila uključena kao učenici u odgojno-obrazovnim ustanovama, škole su dužne provesti procedure propisane ovim Pravilnikom i za njih zatražiti, ako je to potrebno, pomoćnika u nastavi/asistenta.

Član 57.

(Prilozi Pravilnika)

Sastavni dijelovi ovog Pravilnika su: prilog br.1. Orijentacijska lista vrsta teškoća, Obrazac 1. Mišljenje stručnog tima o prilagođenom programu obrazovanja djeteta/učenika, Obrazac 2. Prijedlog škole o potrebi angažiranja pomoćnika u nastavi/asistenta, Obrazac 3. Dnevnik rada pomoćnika u nastavi/

asistenta), Obrazac 4. Mišljenje stručnog tima škole o statusu i progresu učenika i Obrazac 5. Individualni prilagođeni program.

Član 58. (Prestanak važenja dosadašnjih propisa)

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaju vrijediti odredbe Pravilnika o odgoju i obrazovanju, praćenju i ocjenjivanju djece sa teškoćama u razvoju („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj:4/10).

Član 59. (Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom potpisivanja, a objavit će se u „Službenom glasniku Unsko-sanskog kantona“.

Broj:21-02-9411-3/15.

MINISTAR:

Bihać, 7. 12. 2015. godine mr. sci. Adis Muharemović

PRILOG 1.

ORIJENTACIJSKA LISTA VRSTA TEŠKOĆA

Grupe vrsta teškoća su:

- 1) Oštećenja vida
- 2) Oštećenja sluha
- 3) Oštećenja jezično-govorne-glasovne komunikacije i specifične teškoće u učenju
- 4) Oštećenja organa i organskih sistema
- 5) Intelektualne teškoće
- 6) Poremećaji u ponašanju i oštećenja mentalnog zdravlja
- 7) Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju

GRUPA 1. OŠTEĆENJA VIDA

Oštećenja vida su sljepoća i slabovidnost.

1. Sljepoćom se smatra kada je na boljem oku, uz najbolju moguću korekciju, u osobe oštrina vida 0,05 i manje ili ostatak centralnog vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju 0,25 uz suženje vidnog polja na 20 stupnjeva ili manje.

Prema stepenu oštećenja sljepoća se dijeli na podgrupe:

- 1.1. potpuni gubitak osjeta svjetla (amauroza) ili osjet svjetla bez projekcije svjetla ili s projekcijom svjetla svjetla
- 1.2. ostatak vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju do 0,02 ili manje
 - 1.1.3. ostatak oštrine vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju od 0,02 do 0,05 ili ostatak centralnog vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju do 0,25 uz suženje vidnog polja na 20 stupnjeva ili ispod 20 stupnjeva
- 1.3. koncentrično suženje vidnog polja oba oka s vidnim poljem širine 5 do 10 stupnjeva oko centralne fiksacijske točke
- 1.4. sljepoćom u smislu potrebe edukacije na Brailleovu pismu smatra se nesposobnost čitanja slova ili znakova veličine Jaeger 8 na blizinu.

- 1.1. Slabovidnošću se smatra oštrina vida na boljem oku s korekcijskim staklom od 0,4 (40%) i manje.

Prema stepenu oštećenja slabovidnost se dijeli na podgrupe:

- 1.1.2. oštrina vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju od 0,1 do 0,3 i manje
- 1.1.3. oštrina vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju od 0,3 do 0,4

Prilikom određivanja najmanje vidne oštrine i najveće dopuštene vidne oštrine na boljem oku za pojedine kategorije sljepoće odnosno slabovidnosti smatra se ona vidna oštrina koja je označena za minimalnu odnosno maksimalnu. Na primjer, ako je vidna oštrina na boljem oku određena do 0,10 (6/60), tada se uzima kao mjerilo vidna oštrina 6/60 (0,10), a ne vidna oštrina od 0,09 odnosno 5/60. Ako postoji sljepoća na jednom oku, a slabovidnost na drugom oku, kategorija oštećenja određuje se uvijek prema funkcionalnoj sposobnosti boljeg oka.

GRUPA 2. OŠTEĆENJA SLUHA

Oštećenja sluha su gluhoća i naglušost.

2. Gluhoćom se smatra gubitak sluha veći od 93 decibela u govornim frekvencijama (500 – 4.000 Hz) i kada se ni uz pomoć slušnih pomagala ne može cjelovito precipirati glasovni govor.

Prema stepenu razvitka glasovnog govora, gluhoća se razvrstava na podgrupe:

- 2.1.1. gubitak sluha bez usvojene vještine glasovnog sporazumijevanja
- 2.1.2. gubitak sluha s usvojenom vještinom glasovnog sporazumijevanja
- 2.2. Nagluhošću se smatra oštećenje sluha od 26 do 93 decibela na uhu s boljim ostacima sluha i kada je glasovni govor djelomično ili gotovo potpuno razvijen.

Prema stepenu oštećenja sluha i razvijenosti glasovnog sporazumijevanja, naglušost se razvrstava na podgrupe:

- 2.2.1. lakše oštećenje sluha od 26 do 40 decibela na uhu s boljim ostacima sluha u govornim frekvencijama, a pod prirodno povoljnim uvjetima slušanja spontano je usvojen glasovni govor bez značajnih odstupanja
- 2.2.2. umjereno oštećenje sluha od 41 do 60 decibela na uhu s boljim ostacima sluha u govornim frekvencijama, a prije oštećenja sluha usvojena je vještina glasovnog sporazumijevanja
- 2.2.3. teže oštećenje sluha od 61 do 93 decibela na uhu s boljim ostacima sluha u govornim frekvencijama, a spontani razvoj glasovnog govora značajno je otežan, zbog čega je potreban sustavan rehabilitacijski rad na razvoju slušanja i govora te usvajanju jezika.

Kad je u pitanju asimetrični gubitak sluha, procjena se obavlja na osnovu praga sluha na uhu s boljim sluhom. Kad su u pitanju granični slučajevi, ako postoji asimetrična naglušost ili naglušost na jednom uhu, a gluhoća na drugom

uhu, smetnja se svrstava u skupinu s težim oštećenjem.

GRUPA 3. OŠTEĆENJA JEZIČNO-GOVORNE GLASOVNE KOMUNIKACIJE I SPECIFIČNE TEŠKOĆE U UČENJU

- 3.1. Poremećaji jezično-govorne glasovne komunikacije (glas, govor, jezik) su oni u kojih je zbog organskih i funkcionalnih oštećenja komunikacija govorom otežana ili izostaje.

Podgrupe:

- 3.1.1. poremećaji glasa
- 3.1.2. jezične teškoće
- 3.1.3. poremećaji govora
- 3.1.4. komunikacijske teškoće
- 3.2. Specifične teškoće u učenju su smetnje u području:
 - 3.2.1. čitanja (disleksija, aleksija)
 - 3.2.2. pisanja (disgrafija, agrafija)
 - 3.2.3. računanja (diskalkulija, akalkulija)
 - 3.2.4. specifični poremećaj razvoja motoričkih funkcija (dispraksija)
 - 3.2.5. mješovite teškoće u učenju
 - 3.2.6. ostale teškoće u učenju.

GRUPA 4. OŠTEĆENJA ORGANA I ORGANSKIH SISTEMA

Oštećenjem organa i organskih sistema smatraju se prirođena ili stečena oštećenja, deformacije ili poremećaji funkcije pojedinoga organa ili organskih sustava koje dovodi do smanjenja ili gubitka sposobnosti u izvršavanju pojedinih aktivnosti.

Podgrupe:

- 4.1. oštećenja mišićno-koštanoga sistema
- 4.2. oštećenja središnjega živčanog sistema
- 4.3. oštećenja perifernoga živčanog sistema
- 4.4. oštećenja drugih sistema (dišni, srčanožilni, probavni, endokrini, koža i potkožna tkiva, mokraćni, spolni).

GRUPA 5. INTELEKTUALNE TEŠKOĆE

Intelektualne teškoće su stanja u kojima je značajno otežano uključivanje u društveni život, a povezano je sa zaustavljenim ili nedovršenim razvojem intelektualnog funkcioniranja, što je utvrđeno na osnovi medicinske, psihologijske, edukacijsko-rehabilitacijske i socijalne ekspertize. Intelektualna razina ispitana mjernim instrumentima približna je kvocijentu inteligencije Wechslerova tipa od 0 do 69, ako nije utvrđena izrazita emocionalna labilnost.

Podgrupe:

- 5.1. laka intelektualna teškoća zbog koje treba, radi postizanja odgovarajućega socijalnog funkcioniranja, osigurati primjerene uvjete za osposobljavanje. Kvocijent inteligencije približno je u rasponu od 50 do 69
- 5.2. umjerena intelektualna teškoća zbog koje treba, radi postizanja djelomičnoga socijalnog funkcioniranja, osigurati primjerene uvjete za osposobljavanje u zadovoljavanju jednostavnih radnih aktivnosti. Kvocijent inteligencije približno se kreće u rasponu od 35 do 49
- 5.3. teža intelektualna teškoća zbog koje treba, radi zadovoljavanja najjednostavnijih osnovnih osobnih potreba, komuniciranja s okolinom i obavljanja najjednostavnijih radnih aktivnosti, osigurati primjerene uvjete za rehabilitaciju, njegu i pomoć. Kvocijent inteligencije približno se kreće u rasponu od 20 do 34
- 5.4. teška intelektualna teškoća zbog koje treba, radi zadovoljavanja najjednostavnijih osnovnih osobnih potreba, komuniciranja s okolinom i obavljanja najjednostavnijih radnih aktivnosti, osigurati primjerene uvjete za rehabilitaciju, njegu i pomoć. Kvocijent inteligencije približno se kreće u rasponu od 0 do 19.

GRUPA 6. POREMEĆAJI U PONAŠANJU I OŠTEĆENJA MENTALNOG ZDRAVLJA

Poremećaji u ponašanju i oštećenja

mentalnog zdravlja su stanja za koje je na osnovu medicinske, psihologijske, pedagoške, edukacijsko-rehabilitacijske i socijalne ekspertize utvrđeno da su uvjetovani organskim faktorom ili progredirajućim psihopatološkim stanjem, a očituju se oštećenim intelektualnim, emocionalnim i socijalnim funkcioniranjem.

Podgrupe:

- 6.1. Organski, uključujući simptomatski mentalni poremećaj
- 6.2. Poremećaji raspoloženja
- 6.3. Neurotski poremećaji, poremećaji vezani uz stres i somatoformni
- 6.4. Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji
- 6.5. Poremećaji iz autističnoga spektra
- 6.6. Poremećaji aktivnosti i pažnje
- 6.7. Poremećaji u ponašanju i osjećanju.

GRUPA 7. POSTOJANJE VIŠE VRSTA I STEPENI TEŠKOĆA U PSIHOFIZIČKOME RAZVOJU

Postojanje više vrsta i stepena teškoća u psihofizičkome razvoju uključuje teškoće iz dvije ili više grupa koje su predviđene u Orijentacijskoj listi vrsta teškoća.

Postojanje više vrsta teškoća uključuje jednu od njih izraženu u stepenu predviđenom Orijentacijskom listom vrsta teškoća i jednu ili više onih koje nisu izražene u stepenu određenom ovom listom, ali njihovo istodobno postojanje daje novu kvalitetu teškoća.

Postojanje više vrsta teškoća uključuje dvije ili više njih, od kojih ni jedna nije izražena u stepenu određenom Orijentacijskom listom vrsta teškoća, ali njihovo istodobno postojanje zahtijeva primjerene uvjete za školovanje i osposobljavanje.

Napomena: Pri traženju donošenju rješenja o prilagođenom programu obrazovanja potrebno je navesti grupu i podgrupu/e vrste teškoća prema Orijentacijskoj listi vrsta teškoća.

Ako teškoća/e nije/su predviđena/e Orijentacijskom listom vrsta teškoća, potrebno je opisati teškoću/e u obrazloženju rješenja o prilagođenom programu obrazovanja.

OBRAZAC 1.

(naziv škole)

**MIŠLJENJE STRUČNOG TIMA
o prilagođenom programu obrazovanja djeteta/učenika**

Ime i prezime djeteta/učenika	spol:	M	Ž
Datum i mjesto rođenja djeteta/učenika			
Ime i prezime oca i majke			
Prebivalište/boravište na adresi			

Stručni tim i Mobilni tim za utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta/učenika za školu , u sastavu:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

je u vremenu od _____ do _____ proveo postupak utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta/učenika.

Stručni tim za dijete/učenika predlaže (*zaokružiti*) školovanje učenika po:

- a) redovnom programu uz individualizirane postupke u redovnom odjeljenju
 - b) redovnom programu uz individualizirane postupke u posebnome odjeljenju
 - c) redovnom programu uz individualizirane postupke u školi koja ima posebne uvjete odgoja i obrazovanja
 - d) redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke u redovnom odjeljenju
 - e) redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke u posebnome odjeljenju
 - f) redovni program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke u redovnom (matičnome) odjeljenju, a posebni program u posebnom odjeljenju
 - g) redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke u redovitome odjeljenju, a posebni program u posebnome (matičnome) odjeljenju
 - h) redovni program uz prilagođavanje sadržaja i individualizirane postupke u školi koja ima posebne uvjete odgoja i obrazovanja
 - i) posebni program uz individualizirane postupke u posebnome odjeljenju
 - j) posebni program uz individualizirane postupke u školi koja ima posebne uvjete odgoja i obrazovanja
 - k) posebni program za sticanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke u posebnoj odgojno-obrazovnoj grupi
 - l) posebni program za sticanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke u školi koja ima posebne uvjete odgoja i obrazovanja
- skladu sa članom _____ Pravilnika o odgoju i obrazovanju, praćenju i ocjenjivanju djece sa teškoćama u razvoju („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj _____).

<p>Stručni tim za dijete/učenika predlaže (<i>zaokružiti</i>):</p> <p>a) primjenu individualiziranih postupaka iz svih nastavnih predmeta</p> <p>b) primjenu individualiziranih postupaka iz pojedinih nastavnih predmeta (<i>navesti predmete</i>):</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>c) prilagodavanje sadržaja i primjenu individualiziranih postupaka iz svih nastavnih predmeta</p> <p>d) prilagodavanje sadržaja i primjenu individualiziranih postupaka iz pojedinih nastavnih predmeta (<i>navesti predmete</i>):</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>e) posebni program uz individualizirane postupke iz svih predmeta</p> <p>f) posebni program uz individualizirane postupke iz pojedinih predmeta (<i>navesti predmete</i>):</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>g) posebni program za sticanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnoga života i rada uz individualizirane postupke</p>	
<p>Stručni tim za dijete/učenika predlaže (<i>zaokružiti</i>) uključivanje učenika u:</p> <p>a) program edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka</p> <p>b) program produženoga stručnog postupka</p> <p>c) rehabilitacijski program _____ (navesti profil stručnjaka).</p>	
<p>Na sjednici Nastavničkog vijeća, a na prijedlog Stručnog tima, održanoj dana _____ utvrđeno je da dijete/učenik ima vrstu/e teškoće/a prema grupii podgrupama _____ iz Orijentacijske liste vrsta teškoća, te su djetetu/učeniku potrebni sljedeći primjereni oblici pomoći u školovanju i pedagoško-didaktička prilagodba:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	
<p><i>Mjesto:</i></p> <p><i>Datum:</i></p> <p><i>Napomena:</i></p>	<p>Članovi Stručnog tima:</p> <p>Ime i prezime, zvanje</p> <p>Ime i prezime, zvanje</p> <p>Ime i prezime, zvanje</p> <p>Ime i prezime, zvanje</p> <p>Ime i prezime, zvanje</p>

U prilogu:

Cjelokupna dokumentacija korištena u postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta/učenika.

OBRAZAC 2.

(naziv škole)

ZAHTJEV ZA ANGAŽIRANJE POMOĆNIKA U NASTAVI/ASISTENTA

Ime i prezime djeteta/učenika	spol:	M	Ž
Datum i mjesto rođenja djeteta/učenika			
Ime i prezime oca i majke			
Prebivalište/boravište na adresi			

Traži se uključivanje:

- pomoćnika u nastavi za učenika
- pomoćnika u nastavi za grupu učenika

Odjeljenje/grupa	Broj učenika u odjeljenju/grupi	Osnovne karakteristike odjeljenja (opisati odjeljenje uz podatke broja učenika sa prilagođenim programom, broja učenika kojima je potreban asistent)
Odluka Nastavničkog vijeća o prilagođenom programu za učenika	Broj:	Datum:
Vrste teškoća u razvoju: (navesti oznaku grupe i podgrupe vrste teškoća iz Orijentacijske liste vrste teškoća)		Napomena:
<p>Zadovoljeni kriteriji (zaokružiti): Učenici koji savladavaju prilagođeni nastavni plan i program imaju veće poteškoće koje ih sprečavaju u funkcioniranju bez podrške, a to su:</p> <ol style="list-style-type: none"> značajna motorička oštećenja zbog koji nisu u mogućnosti samostalno sudjelovati u odgojno-obrazovnim aktivnostima niti obavljati osnovne životne radnje značajne teškoće u komunikaciji i socijalnim interakcijama koje onemogućavaju učenika u samostalnom izvršavanju odgojno-obrazovnih aktivnosti, a povezane su sa poremećajima iz autističnog spektra teškoće u intelektualnom funkcioniranju udružene s višestrukim teškoćama zbog kojih nisu u mogućnosti samostalno sudjelovati u odgojno-obrazovnim aktivnostima značajne senzoričke teškoće povezane sa oštećenjem vida ili oštećenjem sluha zbog kojih nisu u mogućnosti samostalno sudjelovati u odgojno-obrazovnim aktivnostima ponašanja koja ih značajno ometaju u funkcioniranju u ugrožavaju njihovu fizičku sigurnost i fizičku sigurnost drugih učenika, a uključeni su u neki od oblika psihosocijalnih tretmana izvan školske ustanove 		
<p>OPIS FUNKCIONIRANJA UČENIKA (maksimalno pola kartice teksta)</p> <p>a) u području rada</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • potrebna stalna pomoć • potrebna povremena pomoć • nije potrebna pomoć <p>(okružiti)</p> <p>b) u području kretanja</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • potrebna stalna pomoć • potrebna povremena pomoć • nije potrebna pomoć 		

(okružiti)

c) u području uzimanja hrane i pića

-
- potrebna stalna pomoć
 - potrebna povremena pomoć
 - nije potrebna pomoć

(okružiti)

d) u području obavljanja higijenskih potreba

-
- potrebna stalna pomoć
 - potrebna povremena pomoć
 - nije potrebna pomoć

(okružiti)

e) u području obavljanja školskih aktivnosti

-
- potrebna stalna pomoć
 - potrebna povremena pomoć
 - nije potrebna pomoć
 -

(okružiti)

AKTIVNOSTI I MJERE ŠKOLE U CILJU INKLUZIJE (maksimalno pola kartice)

PRIJEDLOG ZADUŽENJA POMOĆNIKA U NASTAVI/ASISTENTA (sedmično)

PRIJEDLOG VREMENSKOG RAZDOBLJA NA KOJE SE UKLJUČUJE POMOĆNIK U NASTAVI/ASISTENT

PROGRAM RADA POMOĆNIKA U NASTAVI/ASISTENTA

SAGLASNOST RODITELJA S PRIJEDLOGOM ŠKOLE

- a) saglasan
- b) nije saglasan

Potpis roditelja:

Prilozi:

- 1) rješenje nadležne komisije o razvojnim teškoćama
- 2) mišljenje predškolske ustanove , ako je učenik pohađao
- 3) relevantna medicinska, psihološka, edukacijsko-rehabilitacijska i druga dokumentacija koju je roditelj/skrbnik dostavio
- 4) nalaz o uključenosti učenika škole u psihosocijalni tretman izvan škole

OBRAZAC 4.

Naziv škole, adresa:	Školska godina:
	Učenik/ca:
	Razrednik/ca:
	Datum popunjavanja:

**MIŠLJENJE STRUČNOG TIMA ŠKOLE
O STATUSU I PROGRESU UČENIKA SA TEŠKOĆAMA U RAZVOJU**

Na osnovu propisanih odredbi, stručni tim škole na kraju školske godine daje slijedeću opisnu procjenu sposobnosti o učešću u nastavi za navedenog učenika/cu:

--

Potpis razrednika i članova stručnog tima škole:

OBRAZAC 5.

ŠKOLA, MJESTO	
Školska godina	
Datum	

INDIVIDUALNI PRILAGOĐENI PROGRAM

Predmet:	Period:	Predavač:
----------	---------	-----------

PODACI O UČENIKU/CI

Ime i prezime:

Datum rođenja:

Razred, odjeljenje:

Inicijalna procjena / kratak opis sposobnosti djeteta (značajnih za navedeni nastavni predmet) opserviranih pri posljednjoj upotrebi Mjernog opservacionog instrumenta:

Opažanja o sudjelovanju / učešću učenika/ce u proteklom periodu:

Sadržaj nastavnih oblasti / jedinica za koje je procjenjeno da bi ih učenik/ca u narednom planiranom periodu mogao realizovati u skladu sa svojim trenutnim mogućnostima:

Nastavna oblast / jedinica:	Okvirni rok za realizaciju:

Potpis predavača:	
Potpis pedagoga:	
Potpis dodatnog saradnika u kreiranju plana:	